

Одеський національний медичний університет
Факультет Фармацевтичний
Кафедра фармакології та фармакогнозії

Силабус курсу
Ресурсознавство лікарських рослин

Обсяг	3 кредити / 90 годин
Семестр, рік навчання	IX семестр, 5 рік навчання
Дні, час, місце	Згідно розкладу в аудиторії 108,109 кафедри фармакології та фармакогнозії (цикл фармакогнозії). Вул. Малиновського - 37
Викладач (-і)	Черногорюк Валерія Валеріївна, асистентка кафедри Ковальчук Ірина Вікторівна, к.фарм.н., асистент Бойко Ірина Анатоліївна, к.х.н., старший викладач
Контактний телефон	0634669279
Е-mail	Valeria.chernogoryuk@onmedu.edu.ua - Черногорюк В. В. kivi2510@gmail.com – Ковальчук І.В. i.boyko.od@gmail.com – Бойко І. А.
Робоче місце	Кабінет № 107 кафедри фармакології та фармакогнозії (цикл фармакогнозії). Вул. Малиновського - 37
Консультації	<i>Очні консультації:</i> четвер з 15.00 до 17.00; субота з 9.00 до 13.00 <i>Онлайн консультації:</i> четвер з 15.00 до 17.00; субота з 9.00 до 13.00 https://moodle.odmu.edu.ua/ або через <i>Telegram/viber</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися через очні зустрічі. У разі переходу на дистанційне навчання комунікація зі студентами буде здійснюватися за допомогою Е-mail, та програм: Microsoft Teams, Telegram та Viber.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни

Дисципліна «Ресурсознавство лікарських рослин» є наукою, об'єкт дослідження якої – природні ресурси лікарських рослин, зокрема їх різноманіття, умови зростання, поширення, відтворення, охорона, стан та динаміка сировинної бази лікарських рослин, як джерела сировини для виготовлення лікарських фітозасобів та їх використання в медицині.

Даний курс повинен дати студентам уявлення про стан рослинних ресурсів лікарських рослин у державі та їх раціональне використання на сучасному

економічному етапі, ознайомити з асортиментом лікарської рослинної сировини, яка широко використовується у фармацевтичній промисловості та практичній фармації та медицині.

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі):

Значна увага цієї дисципліни зосереджена на проведенні обліку рослинних ресурсів, визначенні їх урожайності, відтворенні запасів окремих видів лікарської сировини та їх інтродукції.

Мета курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Ресурсознавство лікарських рослин» є сформуванню у студентів умінь та навиків щодо розробки раціонального режиму заготовок лікарської рослинної сировини в залежності від біологічних особливостей і екологофітоценотичних умов зростання лікарських рослин; розробки єдиної системи охорони і відтворення ресурсів лікарських рослин (організація заказників, приписних угідь, окультурювання природних заростей тощо); розробки економіки заготівельного процесу лікарської рослинної сировини.

Завдання дисципліни:

- вивчення стану використання ресурсів ЛРС і природної рослинності як джерела ресурсів ЛРС;
- вивчення видового складу лікарських рослин, їх ареалу і еколого-фітоценотичних умов зростання;
- визначення урожайності лікарської рослинної сировини;
- визначення об'єму і розміщення експлуатаційних запасів лікарської рослинної сировини;
- проведення хімічної таксації заростей лікарських рослин і встановлення фенофаз максимального нагромадження біологічно-активних речовин (БАР);
- обчислення обсягу можливих щорічних заготівель лікарських рослин;
- картування заростей і запасів лікарських рослин; вивчення феноритмів і термінів відтворення вихідного запасу лікарської рослинної сировини у зв'язку з біологічними і екологофітоценотичними умовами зростання лікарських рослин.

Очікувані результати

За результатами вивчення дисципліни студенти повинні

знати:

- способи вирішення проблеми раціонального використання ресурсів лікарських рослин;
- типізацію природної рослинності та таксономічні одиниці рослинності;
- еколого-фітоценотичні умови зростання лікарських рослин або їх приуроченість до різних фітоценозів:
 - а) лікарські рослини лісів;

- б) лікарські рослини луків і степів;
- в) лікарські рослини боліт та водоймищ;
- г) лікарські рослини бур'янових угруповань.

– типи спеціалізованих геоботанічних карт (кормові, лісові, плани лісових посаджень), загальних геоботанічних і землеупорядкованих карт (плани землекористувань, районні та обласні землеупорядковувальні карти), які можна використовувати для ресурсних досліджень;

- поняття про асоціацію та групи асоціацій;
- структуру фітоценозів (лучних, лісових, болотних);
- поняття про біологічний та експлуатаційний запас, можливий щорічний обсяг заготівель сировини;
- поняття про конкретні зарості та ключову ділянку;
- методи визначення запасів на конкретних заростях ключових ділянок;
- комплекси ресурсознавчих досліджень лікарських рослин;
- основи картування ресурсів корисних рослин;
- наукові дисципліни, що лежать в основі раціонального використання, охорони та відтворення ресурсів лікарських рослин;
- економічні критерії (показники) раціонального використання та охорони природних ресурсів лікарських рослин.

вміти:

- виявляти зарості лікарських рослин;
- картувати розповсюдження лікарських рослин;
- проводити облік запасів лікарських рослин;
- розробляти план ресурсознавчих робіт, виходячи з потреб аптечної мережі та промисловості;
- виявляти потенційно продуктивні масиви обстеження на основі літературних матеріалів, лісотаксаційних описів та інших джерел;
- визначати лікарські рослини як можливі об'єкти для ресурсної оцінки;
- відбирати картографічні матеріали району обстеження для нанесення заростей лікарських рослин і складання маршрутів;
- розробляти робочі маршрути ресурсних досліджень;
- складати перелік необхідного обладнання, оснащення та інших матеріалів для експедиційних досліджень.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.) та практичних (40 год.), організації самостійної роботи студентів (40 год.), всього 90 год.

Вивчення дисципліни повинно реалізовуватися на основі методів проблемного викладу, евристичного, дослідницького, інтерактивного (методу проектів).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Ресурсознавство як наука і навчальна дисципліна.

Тема 2. Сировинна база ЛР в Україні.

Тема 3. Використання ЛР та фітопрепаратів у сучасній світовій медичній практиці.

Тема 4. Облік ресурсів лікарських рослин, принципи їх раціонального використання і охорони.

Тема 5. Культивування лікарських рослин в Україні та світі.

Перелік рекомендованої літератури

1. Ресурсознавство : навчально-методичний посібник з для студентів 5 курсу фармацевтичного факультету денної форми навчання. / уклад. С. Д. Тржецинський [та ін.]. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2015. 144 с.

2. Ресурсознавство : практикум з для студентів 5 курсу фармацевтичного факультету денної форми навчання. / уклад. С. Д. Тржецинський [та ін.]. Запоріжжя : [ЗДМУ], 2015. 173 с.

3. Кисличенко В.С. Ресурсознавство лікарських рослин. Посібник для студентів спеціальності “Фармація” / Кисличенко В.С., Ленчик Л.В., Новосел О.М., Кузнецова В.Ю., Гур’єва І.Г., Бурда Н.Є., Степанова С.І., Попик А.І., Кисличенко О.А., Тартинська Г.С., Бурлака І.С., Мусієнко К.С. – Х.: Від-во НФаУ, 2015. 136 с.

4. Мінарченко В.М., Середа П.І. Ресурсознавство. Лікарські рослини. навчально-методичний посібник. К.: Фітосоціоцентр, 2004. С. 3-19.

5. Зузук Б.М., Зузук Л.Б. Ресурсознавство лікарських рослин. Підручник для студ.фармац.факультетів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2009. С.5-15.

6. Державна Фармакопея України : в 3 т. / Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів». 2-е вид. Харків: Державне підприємство «Український науковий фармакопейний центр якості лікарських засобів», 2014. Т. 3. 750 с.

7. Ресурсоведение лекарственных растений. Учебное пособие для студентов 5 курса фармацевтического факультета / Рожковский Я.В., Деревинская Т.И., Шевченко И.М., Физор Н.С. Одесса: ОНМедУ, 2012. С.5-12.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: Оцінювання успішності вивчення кожної теми дисципліни виконується за традиційною 4-х бальною шкалою.

Поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою, округлене до 2 (двох) знаків після коми, наприклад 4,75.

Оцінювання поточного контролю з дисципліни:

Значення оцінки **«відмінно»**: студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Значення оцінки **«добре»**: студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у

стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

Значення оцінки «**задовільно**»: студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Значення оцінки «**незадовільно**»: студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

До підсумкової атестації допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Оцінювання поточного тестового контролю з дисципліни:

- «5» - 100-91% правильних відповідей;
- «4» - 90-71% правильних відповідей;
- «3» - 70-60,5% правильних відповідей;
- «2» - менш 60% правильних відповідей.

Форми і методи підсумкового контролю:

Формою підсумкового контролю знань з навчальної дисципліни є залік.

Середній бал за дисципліну переводиться в традиційну оцінку з дисципліни за 4-бальною шкалою і розцінюється як співвідношення цього середнього арифметичного до проценту засвоєння необхідного об'єму знань з даного предмету.

Середній бал за дисципліну	Відношення отриманого студентом середнього балу за дисципліну до максимально можливої величини цього показника	Оцінка з дисципліни за 4-бальною шкалою (традиційна оцінка)
4,45 – 5,0	90-100%	5
3,75 – 4,44	75-89%	4
3,0 – 3,74	60-74%	3

Самостійна робота студентів.

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється на останньому занятті.

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання виконувати вчасно згідно дедлайну. За невчасне виконання завдання студент отримує незадовільну оцінку. Перескладання здійснюється згідно до затвердженого графіку.

Політика щодо академічної доброчесності:

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- ♦ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Політика щодо відвідування та запізень:. Для отримання задовільної оцінки обов'язковим є відвідування і робота на аудиторних заняттях (лекції і семінарські заняття). Запізнення студента дозволяється не більше ніж на 10 хвилин.

Мобільні пристрої: на занятті можна користуватись мобільними пристроями з дозволу викладача.

Поведінка в аудиторії:

Під час знаходження в аудиторії важливі: повага до колег; толерантність до інших; сприйнятливість та неупередженість; здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки (під час дискусій); ретельна аргументація своєї думки; дотримання етики академічних взаємовідносин.